Tweede Kamer der Staten-Generaal 2

Vergaderjaar 2015–2016 **Aanhangsel van de Handelingen**

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

228

Vragen van de leden **Gesthuizen** (SP), **Voordewind** (ChristenUnie) en **Voortman** (GroenLinks) aan de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over *scheiding van gezinnen vanwege tegenwerping 1F* (ingezonden 3 september 2015)

Antwoord van Staatssecretaris **Dijkhoff** (Veiligheid en Justitie) (ontvangen 7 oktober 2015) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2015–2016, nr. 143

Vraag 1
Wordt, indien een uitzetting van een vreemdeling op basis van tegenwerping van artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag leidt tot het scheiden van een gezin, de kwestie van de 1F-tegenwerping nogmaals door de Immigratie en Naturalisatie Dienst (IND) of andere overheidsinstanties tegen het licht gehouden?

Antwoord 1
De 1F beoordeling vindt plaats in de asielprocedure en staat geheel los van de vraag of sprake is van gezinsleven in de zin van artikel 8 EVRM. In het kader van de beoordeling van de asielprocedure zal enkel van belang zijn of er ernstige redenen zijn om te veronderstellen dat de vreemdeling oorlogsmisdrijven of andere ernstige misdrijven heeft gepleegd en of artikel 3 EVRM in de weg staat aan gedwongen terugkeer naar het herkomstland.
Artikel 8 EVRM kan wel een rol spelen bij het nemen van een besluit tot het (tevens) opleggen van een inreisverbod. Dit zal echter niet snel leiden tot schending van artikel 8 EVRM. Artikel 8 EVRM is immers geen absoluut recht en uit de jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens vloeit voort dat ernstige bezwaren in het kader van de openbare orde veelal zullen maken dat geen sprake is van schending van artikel 8 EVRM, ook niet indien dit leidt tot een scheiding van het gezin.
Uitzetting komt pas in zicht wanneer de vreemdeling geen rechtmatig verblijf (meer) heeft. Wanneer er sprake is van een gezin waarin een aantal gezinsleden wel een verblijfsstatus heeft, maar één van de ouders niet vanwege de 1F-tegenwerping, zijn er op het moment dat uitzetting aan de orde is vaak al meerdere procedures gevoerd en tot en met de rechter uitgeprocedeerd waarin veelal ook de toets aan artikel 8 EVRM (gezinsleven) aan bod is gekomen (zoals bijvoorbeeld in de procedure ter oplegging van een inreisverbod).

ah-tk-20152016-228
ISSN 0921 - 7398
’s-Gravenhage 2015

Vraag 2
Kunt u de Kamer garanderen dat, indien sprake is van een voor een gezin dusdanig ernstige situatie, met de groots mogelijke zorgvuldigheid wordt onderzocht of de 1F-tegenwerping stand moet houden?

Antwoord 2
De toepassing van artikel 1F wordt altijd met de grootst mogelijke zorgvuldigheid onderzocht. Indien in de met alle waarborgen omklede procedure tot en met de rechter is vastgesteld dat artikel 1F van toepassing is, dient de 1F'er uit Nederland te vertrekken. Als sprake is van gezinsleden die wel in Nederland mogen blijven, dan is de keuze aan de gezinsleden of zij met de 1F'er uit Nederland vertrekken. Dit is ongetwijfeld een moeilijke keuze, maar niet een die ligt bij de overheid.

Vraag 3 en 4
In welke landen waaruit zich in Nederland bevindende mensen tegen wie 1F is tegengeworpen, vindt nog vervolging plaats van diegenen die zich mogelijk schuldig hebben gemaakt aan oorlogsmisdaden gedurende conflicten? In hoeverre is een rechterlijke uitspraak uit het land van herkomst en eventuele andere verklaringen van bijvoorbeeld consulaten afdoende bewijs voor een vreemdeling om zijn/haar onschuld te bewijzen in geval van een1F-tegenwerping?
Is een amnestiewet of regeling in het land van herkomst, dat wil zeggen het land waar de schendingen die hebben geleid tot de 1F-tegenwerping zouden hebben plaatsgevonden, van invloed op de tegenwerping?

Antwoord 3 en 4
De ratio van artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag is dat bescherming er is voor de slachtoffers, niet voor de daders. Het gevolg van toepassing van artikel 1F is alléén dat de aanvraag van de vreemdeling om een verblijfsvergunning (of om Nederlander te worden) wordt afgewezen, of dat zijn verblijfsvergunning of Nederlanderschap door de IND wordt ingetrokken en dat hij uit Nederland moet vertrekken. Door 1F'ers uit te sluiten van bescherming, wordt mede beoogd te voorkomen dat 1F'ers het vreemdelingenrecht misbruiken om verantwoording voor hun daden te ontlopen.
Het is aan het herkomstland waar de misdrijven zijn gepleegd op welke wijze het met het eigen verleden omgaat. De geschiedenis leert dat dit gebeurt op uiteenlopende manieren, bijvoorbeeld door middel van strafrechtelijke vervolging (bijv. Rwanda, Chili), waarheidscommissies (Zuid-Afrika) of amnestieregelingen (bijv. Angola) en soms gebeurt ook helemaal niets. De vraag of en hoe een land van herkomst dit doet, staat los van de rechtmatigheid van de tegenwerping van artikel 1F in de Nederlandse verblijfsprocedure en het onthouden van rechtmatig verblijf in Nederland. Het maakt de misdrijven niet ongedaan en daarmee in principe evenmin de daaraan verbonden verblijfsrechtelijke consequenties.
De vraag of 1F'ers strafrechtelijk worden vervolgd, staat dus los van de rechtmatigheid van de tegenwerping van artikel 1F in de verblijfsprocedure. Nederland hecht evenwel ook belang aan het tegengaan van straffeloosheid. Wat betreft Nederland heeft berechting in de landen waar de feiten zijn gepleegd de voorkeur, opdat de slachtoffers kunnen zien dat er recht wordt gesproken. Waar dit niet mogelijk is, beziet Nederland of een 1F'er in Nederland kan worden vervolgd. Dit is in de meeste gevallen echter heel moeilijk en hangt af van talloze juridische en praktische factoren, zoals juridische obstakels bij het doen van onderzoek in de herkomstlanden, beschikbaarheid van getuigen, veiligheid van getuigen, veiligheid van Nederlands politie- en justitiepersoneel etc. In ieder geval informeert de IND het Openbaar Ministerie (OM) altijd als er sprake is van toepassing van artikel 1F in een zaak, en het OM is er blijvend alert op of de feiten en omstandigheden zo zijn (geworden) dat strafrechtelijke vervolging mogelijk wordt.
Voor zover wel strafrechtelijke vervolging van een 1F'er plaatsvindt, in het land van herkomst dan wel in Nederland, en er sprake is van een gerechtelijke uitspraak, geldt dat deze in de procedure wordt betrokken bij de beoordeling of artikel 1F kan worden tegengeworpen dan wel of de tegenwerping stand kan houden.